

Kristinusko ja historia -seminaari yliopistolla toukokuussa 2009

Kristinusko ei katoa kartalta

Yliopistossa järjestetyssä seminaarissa luotiin mielenkiintoisia katsauksia niin kristinuskon historiaan kuin mahdolliseen tulevaisuuteenkin. Professori Jouko Talosen, myös teologisen instituutin hallituksen jäsenen, johtamassa seminaarissa monet historian tutkijat arvioivat kristillisen uskon ja perinteen merkitystä länsimaihin. Puheenvuoroja pitivät mm. professorit Seikko Eskola ja Kaarlo Arffman sekä dosentit Kimmo Kääriäinen ja Markku Ruotsila.

Kristillinen historiamme

Seminaarin antia lienee paras arvioida nostamalla esille yksittäisiä teemoja ja ideoita historian tulkinnasta. Vaikka länsimaisen valistuksen perinteessä on ajateltu kristinuskon vähitellen surkastuvan, monien puhujien mukaan itse asiassa lähes koko kulttuurimme perustuu Raamatusta nouseviin arvoihin ja kristinuskon vaikutukseen. Olipa kyse tieteen kasvusta, maailmankuvasta, demokratiasta tai terveydenhoidosta, lähtökohdat ovat yksiselitteiset. Kristinusko ei helposti katoa kartalta, vaikka esimerkiksi jokin uskonnonvastainen sanomalehti niin toivoisi.

Pitkän aikavälin arvioissa olennaista on esimerkiksi pohtia sitä, millainen on ihmiskäsityksemme ja mihin se perustuu. Vain niissä kulttuureissa, joissa ihmisarvo määritellään luomiuskon ja Luoijan avulla, myös yhteiskunnalliset tulokset ovat

pysyviä. Kun näistä puolestaan luovutaan vaikkapa ateististen järjestelmien nimissä, historia joutuu todistamaan jatkuvia ihmisoikeuksien loukkauksia jopa äärimmäisyyteen saakka.

Tämä kristillinen historia tulee etenkin Euroopassa muuttumaan vähitellen islamin saadessa enemmän jalansijaa. Se ei tarkoita ensisijaisesti sitä, että vanhat eurooppalaiset kääntyisivät muslimeiksi. Sen sijaan pelkät väestömäärien muutokset nostavat islamin jo sukupolvessa merkittäväksi tekijäksi.

Yhdysvaltojen kristillisuus

Eurooppa on monessa mielessä vanha kristillinen maanosa. Siksi täällä kristinuskon vaikutus alkaa heiketä ja sitoutuminen kirkkokuntiin vähenee. Yhdysvalloissa puolestaan kristinuskolla on vielä suuri merkitys, vaikka yhteiskunnan tason kiistoista saamme kuulla sielläkin. Täytyy muistaa, että Yhdysvaltojen itsenäistymisen aikaan noin 80 prosenttia asukkaista oli eri suuntien kalvinisteja. Niin yhteiskunta kuin vaikkapa kansalaisoikeusliike ovat aina rakentuneet kristillisille arvoille.

Muutosprosesseja toki tapahtuu molemmissa maanosissa. Yhdysvalloissa kamppaillaan nykyään siitä, kuka saa määritellä amerikkalaisen identiteetin. Vastakkain ovat konservatiivikristityt ja arvoliberaalit, joiden näkemyksiä tukee teologinen liberalismi. Jännitteistä huolimatta tutkimukset osoittavat, että noin 70 prosenttia ihmisistä kannattaa uskonnol-

Kuva: Hilpi Jenu

lisen okeiston nämyksiä tavalla tai toisella. Älymystö tosin saa liberaalin äänensä kuuluville pienemmistä prosenteista riippumatta.

Muuttuva maailma

Kristillisyyden painopisteet ovat tosin muuttumassa. Eri puheenvuoroissa muistutettiin siitä, että Afrikka alkaa tilastojen valossa jo olla kristillisin maanosa. Afrikkalaiset kirkot ovat suuria, ja niillä on vaikutusvaltaa myös globaalisti. Kauko-idän kirkot kasvavat nopeasti. Kun lännessä tai pohjoisessa, kuten joko nykyään kuuluu, väki kirkoissa vähenee, idässä ja etelässä jäsenmäärät kasvavat.

Kristinuskon luonne tulee muuttumaan jo meidän elinaikanamme. Niin sanottu eteläistyminen tarkoittaa samalla sitä, että karismaattinen kristillisuus ja vapaat kirkkokunnat kasvavat. Perinteiset protestanttiset kirkot kutistuvat. Ja ajatellaanpa luterilaisuutta. Meillä on taipumus ajatella, että luterilainen kirkko on merkittävä tekijä koko maapallon kristillisyydessä. Tosiasiassa luterilaisuus on katoamassa, ja kirkon

liberalisoituneet jäänteet museoituvat vähitellen Euroopan laitamille innokkaan ja elävän kristillisyyden kukkiessa aivan toisaalla.

Loppukommentteja

Seminaarin ajatuksista voisi tehdä myös hieman yllättäviä johtopäätöksiä. Ajatellaanpa vaikka ateismia ja uskonnon vastaisia darvinisteja. Jos nämä kristinuskoa vastustavat ryhmät todella ymmärtäisivät historian valossa, miten vahvasti heidän tiedonkäsityksensä lepää kristillisen luomiskäsityksen varassa, he suosisivat kristinuskoa loppuun asti siitä huolimatta, että eivät omaksu sen pelastusnäkemystä. Ja mikäli yhteiskunnan päättäjät ymmärtäisivät, miten suuren muutoksen islam tulee tuomaan Eurooppaan jo muutamassa vuosikymmenessä, he edistäisivät kristinuskon asemaa kaikin mahdollisin keinoin. Nimittäin pitkällä aikavälillä vain se estää sharian lain voimaan astumista länsimaissa.

Timo Eskola